

Kishúgom a szoknyáját búgatja: búgj, mondja, s perdül, mint a rokka. A bokáig érő kék szoknya súlyos hullámokat vet, a hullámváz valahol a csípő tájékán [tájain] törik meg, akárha egy sziklán, ám itt elmarad a dübörgés, csupán a lágy, buja suhogás hallatszik. Nővé-rünk a barna mázas cserépvázát, melyben a tühegyes, sárga szirmú, borzas krizantémok (*sok téli margitvirág*), maga előtt tartja, s résnyire szűkített szemekkel, mint egy munkálkodó festő keresi a megfelelő helyet. Bordó bársony nadrágja híven feszül hosszú, ékes combjaira, *közte* egy tenyérélnyi nyiladékon rálátni a patyolatfehér damasztterítőre; a terítő, vagyis a rés, akkor is lát-szódik, ha térdeit egymáshoz szorítja. A poharakat told kicsit közelebb a tányérokhoz, hogy a váza is elférjen, utasítja kishúgomat, aki lelkes odaadással végzi az utolsó simításokat.

Odakint havazik. A járda sötét aszfaltján finom, száraz kristályokat űz a szél, amelyek minden szellőkés után fehér sávokban, párhuzamosokban, szétágazó vonalakban, spirálokban ülepednek le, aztán hamarosan szétszóródnak, hamarosan újra beszívja őket a föld színe felett viharzó örvénylés, aztán ismét megmerevednek, új spirálok, csigavonalakat, kettéágazó hullámvonalakat, miniat *ű r labyrinthe-okat*, hamarosan szétszóródó, hömpölygő arabeszkeket alkotnak.

Anyánk az ebédlőből nyíló konyhában az est fogá-sait készíti elő; kissé tömzsi, de arányos, jó alakja imbolyog a tálak között, mint gyertyafény csendes, téli délutánon. A tálakon szerény választékosság, hagyomány-örzés, semmi fényűzés, jól ismert és megszokott ízek, melyek meghitt szolidságát anyánk asszonyi merészséggel lazaccal tetézi.

Bátor és szabad ember nem ijed meg az új ételektől, vetette apánk szemére, aki tudvalevőleg idegenkedik az újításoktól. Azért lesz borjúcomb kedvedre, jóllakhatsz! Azt egyikőjük sem tudhatja, hogy később úgy tűnik, a lazac volt az első változás egy végtelen változássorozat-

ban. Most befejezésül ráhinti a csiperkemorzsalékot, jól-lehet a régi szakácskönyv szarvasgombát indikál, aprólékos precizitással még a provence-i, illetőleg a dauphiné-i közötti árnyalatnyi különbözőséget is figyelmünkbe ajánlja, feleslegesen. Szólíthatjátok apátok az asztalhoz, szól ki anyánk, s leoldja tarka kötényét, mint egy derékra csimpaszkodó gyermeket.

Apánk a nagyszobában, diákosan a díványon heverésze olvas; életmódját, mely családfői, ő nem fogja egy-csapásra megváltoztatni még egy, végtére is vadidegen lazac előtt sem. A ház türelmes, de éhes népe urát várja, pukedlizik kishúgom. Apánk becsukja a könyvet, bólint. Kedvenc gyermeke távozóban édelgőn visszafordul (*szoknyazaj*): uram, te egy úr vagy!

Míg apánk megfésülködik, kezét mos és magára ölti zakóját, mert ünnep az, amikor apánk zakóban ül a vacsorához, a lányok az ablakból figyelik a hóhullást. Az utcán messze ellátni, ember nem jár rajta; a sorjázó osztorlámpák neonfénye szakadozott kontúrú és perspektivikusan szűkülő köröket metsz ki a havazásból. Az erősödő szél hópatakokat zúgat láthatatlan és szeszélyesen kanyargó medrekben az úttest fölött; majd a felhőket is szétkergeti, előbukkan a hold, és sápadt fénypásmákat ver a kavargó felhők közé; ám ezt már senki sem nézi – felesleges látványosság, mint egy kiürült moziteremben vetített film fináléja.

Továbbá: ünnep az, amikor levest eszünk vacsorára, mondja kishúgom. Ez a definíció. Szupé, így ejtik, souper-nak írják és azt mondják: leves, teszi hozzá nővérünk. Anyánk tálal, a tányérok fölött, mint városunk kicsiny terein a harangzúgás, arany pára leng. Szeretem az ünnepeket, mert ilyenkor annyide-annyi az illat, leheli kishúgom (a harangzúgásba). A lazac nem előétel? – kérdezi apánk anyánktól. Az attól függ, hogyan van elkészítve. Meg amitől lóg, toldja meg apánk, egyúttal elrontva, anyánk válaszát. Anyánk kifakad, szavaiban nemcsak rendreutasítás van, hanem némi túljátszás is, mint-ha nővérünkkel, aki ilyentájt néhány napra hazalátogat, közölni akarná: lám, ilyen az apád, semmit sem változott, lám, ilyen az életem, ilyenné lett, mert feláldoztam érte, feláldoztam, egy férfiért, ugyan!; a lábai elé terítettem

mindenemet, a szépségemet, a termékenységemet, egész női mivoltomat, jó, nem tagadhatom, ő volt, aki előhívta, felébresztette, életre keltette, szerettem őt, azt eszem, amit én magam főztem, nem panaszkodhatom, de olyan jólesik egy kicsit panaszkodni. Anyánk mondatainak szép, fokozódó ritmusa van, mint egy vérbő rock-szám-nak. [Ringasd el magad!] A lazac nem a leves utóétele, hanem a borjúcomb előétele, oszt kishúgom igazságot ide is, oda is, bőkezűen, elvégre a családban marad. Hát, jól van, áll fel apánk, s meghajol, leszek az inasuk, ha akarják, aki megy, s hozza, óh!, a lazacot inas alkarján. Rendben, bólint beleegyezően nővérünk, csupán vigyázz, ne szabaduljon el, miként rímre éhes nyelved, kezében a tál. Anyánk nevet, dörög valamit, s indul apánk után bizalmatlanul.

Kishúgom nővérünkhöz hajol, fejét sebesen az ölébe csúsztatja, fülét hasára tapasztja; aztán gyorsan felemelkedik, s belépő szüleink arcát kutatja, nem vették-e észre. Apámék még nem tudják, hogy nővérünk első gyermekét hordozza.

Tegnap este, miután bebújtak a nagy, széles ágyba, nővérünk, az elsőszülött, aki némelykor mint egy Dáriusz tudta szórni a pofonokat, vacogón szorongatva kishúgom kezét, felfedte a terhes titkot, melynek tudása benne megannyi kétséget és illékony reménységet szült; a mindenkori kínzó kétséget, miszerint érdemes-e gyereket szülni e világra s a reményt, hogy életünk ezáltal nem lesz hiábavaló. Ó, édesanya leszel! – oldott fel kishúgom egyetlen boldog sóhajjal minden kételygést, máris az vagy, hiszen érted a magzatodat: tüdőid megélnéülve szállítják az oxigént, szíved mostan kétszerte annyi vért pumpál, agyad fokozott készenlétben örködik. És azon a napon, ha jól számolom, még javában tombol a nyár, későn alkonyodik, az égen néhány aranypihés felhő rak fészket – te már igenigen elnehezülsz lendécskéddel a szíved alatt, hasad, mely fekete pihés lett, fényesen feszül, melled szinte hatalmas és viccesen nem egyforma, a bimbók és udvaruk pedig érdes és soha nem látott barna, élő minden porcikád, nehéz és élő. Ó, milyen ijesztő és vonzó! – sóhajtod, amikor az első fájástól megvonaglasz; ijesztő, mert nélküled történik benned valami,

vonzó: hatalma van. Már csak a nagyon magas felhőkön van némi fény, aztán csak a csillagok vannak; a fájások úgy sorakoznak az éjszakában, mint egy negatív perspektívájú lámpasor, vagyis a horizontpontban van a leg-hosszabb s legvastagabb. Ó, istenem, miért kell így, így, hogy szétmenjek, szét! szét! szét! Az utolsó fájás fájdalma elnémít, s mikor magadhoz térsz (felráz a hideg), kicsit könnyezve, kicsit boldogan és persze üresen, üresen, egy időig még nagyon egyedül, árvának, kifosztottnak érzed magad, az vagy!, istennél is magányosabb, mert te nem teremted, hanem szüled a világot. Ám aztán épp ki adta, veszi el a keserű magányt: úgy érzed, mert rád fog hasonlítani, mintha te mozdulnál, te lélegeznél, te lépdelnél magad mellett a trombitafák alatt – a Világ előzékenysége, gondolod, s látván magad magadat, olyasmiről is tudsz beszélni, amit soha senkinek nem mertél elmondani. Ne sírj, nővérkém, hallod, anyácska, ne sírj, engedd inkább, hogy fejemet hasacskádra hajtsam, húzd föl a hálóinged, ne szégyelld, mint az őszi-barack, oly selymes a bőröd! Ne sírj, anyácska, anyácska! Szeretlek.

Az alkalmi inas, apánk, rosszul talál, ügyetlen igyekezetében lever egy poharat, lábfejével hirtelen utána kap, le akarja *venni*, csakhogy késik, és a szőnyegről fel-pattanó poharat *drumlival* a vitrinbe bombázza; a vitrin üvege félre van tolva: a poharak csörömpölve ülepednek. Te mesterlövész, dohogja anyánk, majd holnap mutasd meg, hogy mire vagy képes. A mondat a következő nap előhírnöke [fecskeszavak], vidáman fonódnak össze a tekintetek, lázasan egymástól kapkodva a szót, tervezgetni kezdik a holnapot, mintha övék volna a világ. [Azaz a mienk.] Céltalanul, tehát békés céllal sétálnak az erdőben, sarkukban finom hó szítál. Állva esznek, ha nem fúj a szél, tüzet gyújtanak, megpirítják a szalonnát, a forró zsír barnára festi a kenyeret, a tűz pernyével szórja be a havat. Kishúgomnak akkor eszébe jut a reggeli testvéri *hajcihő*, midőn egy felszakadt párna fehér pilléket hintett nővérünk arcára: kishúgom nevetve fújta le, de arcán megfagyott a nevetés: nővérünk, jaj, mintha porlana! – nagyon megijedt, ne játsszunk ilyet! –, megpróbál valami másra gondolni, amely biztonságos derü-

jével megvédi az emléktől, mely túlszaladt rajta és most hátba támadja, *talán a tegnapi vacsorára*. Apánk később kihozza dobozait, fel fogják hajtani az asztalterítőt, és munkához látnak: a dobozokban különböző méretű sörétek, szemcsés puskapor, mindegyikhez külön mérőkanál. A puskapor hangtalanul pereg, mint a granulátum gyógyszer. Kishúgom az asztal fölé hajolva figyelő tevékenykedő apánkat és segédkező nővérünket; amikor kifújja a levegőt, a puskapor szemcséi játszín billegetőznek. A záró zsetont forgókaros présel szorítják rá a töltényhüvelyre, s ahogy forgatják, viaszosan egymásba préselődik a két papírperem. *Ügyes kis szerkezet, miniatűr hűsűdarálóhoz hasonlít...*

Kicsinykét túlszaladtak [rajtam] az események, holott még vacsora közben vannak, vacsora után (pedig) nincs – mintha az események, azok az események bezáródnának, akárha bizonyos törékeny szirmú virágkelyhek, ha közeleg a sötétség...

A csengetésre anyánk összeressen, dobbanó szívében egyszerre van öröm és szorongás: talán jó hírt hallólam (mi több: a hír: én vagyok) vagy ellenkezőleg, ne adj isten valami baljós következményű rosszat. Kishúgom feláll, az ajtónyitás az ő feladata. Apánk rálát a bejáratra, anyánk és nővérünk az ő arcáról igyekszik leolvasni, vajon mit hoz a következő pillanat, ez a lehetővékony foncsorozású üveggömb, melyről tudjuk, bármely minutumban összetörhet, éles szilánkokkal szórva be eljövendő életünk. Kishúgom egy férfival tér vissza, aki magyarázkodik, egyszersmind kérvén elnézést a nem várt betoppánásért, nagyon tájékozatlan ezen az idegen helyen, zavart, mondja, noha nem hebeg-habog, látszik, zavarva csupán udvarias gesztus, szavaiban választékosság és tapintat, valójában erő és határozottság, tehát amazok finom, már-már észrevehetetlen hiánya. Igen, a szomszédjaink sajnos elutaztak, node semmi baj, kerüljön beljebb, ha jól hallottuk, a fővárosból érkezett, fáradt lehet, vonata is csak éjszaka van visszafelé, nem engedhetjük el, vacsorázzék velünk, így anyánk szívélyesen, előbbi szorongásától megszabadulva [a semmi jobb a rossz hírnél].

A férfi leteszi bőröndjét, mely egy árnyalattal világosabb hosszú bőrkabátjánál, kesztyűjét finomkodó eleganciával: ujjanként húzza le, de közben látható élvezettel ro-pog-tat! Kezet csókol a nőknek, kishúgom elpirul, mint egy tréfás félreértés után. A férfi bőrkabátja fémesen suhog, a kabát alól különös odőr: papos parfüm és valamilyen *munkaszag* keveréke leng elő. Bőröndjéből elővesz két márkás címkéjű palackot, és az asztalra teszi. Kishúgom székével nővérünk mellé költözik, apánk székét, anyánk terítéket hoz be.

Örülöm lehet, hogy a *Pityuék*, bök fejével szomszédunk felé, nincsenek itthon. Évek óta nem díszítette ily csodás nőkoszorú a vacsorám. Tudja, asszonyom, egyedül élek, és ha az ember egyedül van, hamar megöregszik, öreg, házsártos ember lesz belőle, akit kinéznak a víg társaságok. Elvált ember vagyok, hja, *aki egyszer megégette magát a levessel, a yoghurtot is megfűjja*. Nem, nem házasodtam újra, elfogyott a türelmem, ma már taszítanak az élet nevróz kanyarulatai. Nézzék, hogy remegnek az ujjaim, ez a kéz már csekélyke örömet szerezne (miáltal eltaszítatna) egy olyan nőnek, akiért azért még megpróbálnám. Remegnek, mintha rossz fát tettek volna a tűzre, hát, igen.

A férfi hol anyáknak, hol testvéreimnek adresszálja szavait, hajlong az asztal fölött, természetes dereka egyáltalán nem öreges, a zakója V-jéből kivillanó inge feszesen tapad mellkasára. Váratlan lendülettel elkapja kishúgom kezét, maga elé emeli, nézi. Ó, milyen könnyű, ártatlan kezecke, az ember fél, hogy eltöri. Most kicsit tájékozatlanul pihen tenyeremben, zavara megejtő, ó, milyen *kezes*. De aztán... Jobbjával anyánk keze után nyúl, egymás mellé húzza a két kezet, beszél. Micsoda hasonlatosság, interesszánt, és mégis mennyi minden van túl eme asszonykéz. Már tudja, hányadán állnak a dolgok! Elszánt, aktív kéz: tündököl, mint egy ékszer, máskor simogat, szolgál; lágyan megfog valamit és acélosan el nem engedi; némelykor sikamlósan kacér, aztán tör-zúz és villámokat szór. Egymásra helyezi a két kezet, elengedi. A két összetapadt teremtmény mozdulatlanul vár az asztal fölött, ötvenes évekbeli plakátokon láthatni ilyes kompozíciót, ám emitt hiányzik a lelkes összefor-

rottság. Kishúgom zavartan leemeli a sajátját, tétován a combja közé rejti. A férfi tekintetével követi a kéz útját, nyelve sebesen végigsuhan ajkain, és oda sem nézve visszakapja anyánk távolodó kezét: kézcsókom, asszonyom, remek volt a vacsora!

Apánk közben fanyarul mosolyog, az idegen férfit nézi. Túlzónak, már-már helytelennek érzi a viselkedését, de arra gondol, hogy bizonyos helyeken ez a természetes, közvetlen konverzáció. Filmélményei alapján ilyennek képzei el az amerikaiakat (kiszállnak fényes Buickjaikból egy magányos farm előtt, csizmájuk csikorog a fehér kővel felszórt kerti ösvényen, *összetegeződnek* a szikár, becsületes képű farmerrel, és miután elpusztítják a whiskey-készletét és magukévá tették a feleségét, rágócsuszavva hajtanak tova), bár távol áll tőle mindenféle tudákos és sztereotip kategorizálás. Az emberek annyifélék, és ő, életmódjának korlátain belül, képes alkalmazkodni. Viszont: bemutatkozhatott volna. Uram, megkérném, töltsön nekünk ezekből a finom borokból, szól ki a férfi [mint egy színész] a nőikkel folytatott csevegésből. Apánk fölös szolgálatkészséggel nyúl a palackok felé. Aztán nem tudja eldönteni, hogy a piros vagy a fekete címkéből töltsön. Egyébként is szívesebben inna a sajátjából, ám ezzel már elkésett. A feketét választja, mint aki, ha időlegesen és viszonylagosan is, szabadnak érezheti magát.

Látom ifjú hölgy, mondja a férfi nővérünknek, látom a gyűrűjéről, magácska már férjezett. Házassága nyilván boldog, noha meglehet, vannak percek (napok, évek), amikor tehernek véli, nevén nevezve: rabságnak, és ilyenkor irigylő hűgocskáját, aki szabad. De be kell látnunk, és most önhöz fordulok, kisasszony, lássuk be, kevés ideig tarthat ez a szabadság, mert eljön az idő, amikor felismeri a valóságos erőviszonyokat, rájön, hogy mi az erő, aminek a viszonyairól szó van, és igazodva az igazodni valókhöz viszonyulnia kell, következésképp szabadsága, íme, szétpukkant, sosem-volt, jóllehet azt hiszi, szabadon választhat: férjhez menjen vagy sem; ám választania *kell*: vagy nevetségessé és szánalmassá és megvetetté válik, mert nem ment férjhez, vagy férjhez megy, és egy vadidegen embert enged az ágyába, bocsánat, bocsánat! Tegyük hát önszántunkból, amit tennünk kell,

és akkor már bőséggel *lehet* választani. Mint radarantennák forognak ön után a férfifejek, ámde vigyázzon, kit választ. Ha kell, forduljon tanácsért tapasztalt szüleihez vagy akár hozzám, úgy, úgy. És ha megfelelő férfit talál, ne tétovázzon, ne hagyja körmére égni a gyertyát, mondjon azonnal igent, *nem ellenkezésre vagyunk a világon, hanem állításra!* Ha-ha-ha, látom a nővére arcszínéből, ő már szerzett némi tapasztalatot, hát beszéljék meg, kedveseim!

Nos, igyunk, javasolja apánk, de senki sem követi. A férfi belső zsebéből előhúz egy fényképet, kishúgom mellé rukkol székével. A meghallatlan mondat rossz íze ott marad a szájban, apánk a felemelt poharára bámulva várakozik. Nem figyelnek rá, szokásosan röhejes és tragikus póz.

Bátorkodom figyelmébe ajánlani ezt a fiatalembert, mondja a férfi. Tisztességes, becsületes ifjú, azonkívül pedig fényes karrier áll előtte. A szülei befolyásos emberek a fővárosban, bizonyára örömmel vezetnék be kegyedet a fényes társaságokba, hol mint rózsaszál tündökölne. Itt hagynám, nézegesse, remélem, elnyeri tetszését. És akkor, hm, még bizony rokonok leszünk, ha-ha-ha, a fickó ugyanis az unokaöcsém.

Az idegen szavai könnyen siklanak, édesgetők, borzongatók (cukros jégcsapok). Kishúgom szeme sarkából figyel a magyarázó férfit: profilja éles, éles, tarkóján a haj kisfiúsan fel van nyírva, mint a katonatiszteké, halántékán néhány ősz hajszál dereng a feketeségben, melyek finom, sejtelmes elhelyeződését fokozza mellettük a bőrt átszövő kék érhálózat, mintha egy kicsiny, téli fakorona volna ott; füle egészen a fejéhez tapad, de mulatságosan nagy, amit ellensúlyoz ugyan a kusza fodrozódás, ám a járatokban visszataszítóan sok a szőr, mint egy nem használt alagút bejáratánál terjeszkedő bozotos [a bokrok aljában valami olajos, koromszerű maradvány csillog – *megolvadt vas vonatpatkók egy lilium hallókürtjében*].

Öntsük le a vacsorát, igyunk a nőkre, a szerelemre, találkozásunkra! A férfi felpattan, felemeli telt poharát, néma és sürgető várakozásba merevedik. Családunk kapkodva követi. Erőszakosan csörömpölnek a tányérok, re-

csegnek a nehéz székek. Fenéig! A bor édes és bódító, hálás dolog újra leülni. A férfi visszaköltözik székével, kényelmesen elhelyezkedik, és tünődve mondja. Ha bátran mernék tervezgetni, bátran mondanám, kisasszony, felutazik a fővárosunkba, leendő férjével meghitt fészekbe költözik, ismerkedik az étellel, nem fél. Ne féljen, én majd gyakran meglátogatom, remélhetőleg ön majd gyakran meghív ebédre. Tudja, egy magamfajának sokat jelentenek a szertartásos étkezések, mert ki volna képes, ha egyedül él, hogy például megterítsen, a húst késsel-villával egye, a bort pohárból igya. Ígérem, nem leszek láb alatt, az a macska dolga, illedelmesen leülök egy sámlira, és összetapasztott combomra könyökölve várom, várom, amíg elkészül a lekváros derelye. Az a kedvencem. És amikor a férje hazaérkezik fontos munkájából, szemérmesen elfordulok. Atyja helyett atyja leszek, kisasszony!

Asszonyom, villan a tekintete anyánkra, önök ebben a kisvárosban élnek, és talán fogalmuk sincs egy mozgalmas élet káprázatos színeiről. Hát utazzanak fel önök is, miért rekesztenék ki magukat, miért? Újfent elkapja anyánk kezét, s úgy lapogatja, olyan erővel, mintha szét akarná morzsolni. Kóstoljanak bele!

Kint heves szél dobálja magát, az egyenesekben végigsüvít. Rázkódnak az ablakok, szinte dobként rezeg az üveg, látható, miként (a nyomáskülönbség folyamánként) horpad, domborul, horpad, domborul.

A férfi derekasan iszik, már elfogyott a bor, apám restelli, hogy nincs utánpótlás. Sebaj, mondja az idegen, ha megengedik, felhívom itteni ismerősömet, hozna nekünk néhány butéliával. Igen, ma ünnep van, teszi hozzá. Majd fennhéján: szeressen mindenki mindenkit! Aztán a már megszokott heves váltással ledobja zakóját, és a kagylóért nyúl. Vállával támasztja füléhez, akár egy hegedűt, baljával felemeli a telefondobozt, jobbával erőszakosan visszapörgetve a tárcsát tárcsáz. A mandzsetta sliccében nagy szemű lánc csillan, feszesen átfonja csuklóját, *hamis ezüst*. Inge svejfolt, kidomborítja kis pocakját. Miközben várakozik, szórakozottan lecsippent anyánk vízipalmájáról egy levelet, ajkai közt tologatja ide, oda. Majdhogynem üvöltve beszél, mondatai most kurták, pa-

rancsolók, gyakran hatalmas horkanásokkal szakítja meg őket. Rosszul ácsolt, idegenszerű közmondással búcsúzik.

Ilyen kutya időben talán nem kellene a barátját ki-mozdítania, mondja apánk bártortalanul. A férfi nem válaszol. A könyvespolc előtt áll, ujjait végigpattogatja a könyvek bordáján. Pokk, pokk, pokk. Én szeretem a zenét, nem félek tőle. A szavaktól már inkább. Ki gyűjtötte ezeket a könyveket ilyen hozzáértéssel? A fiaméi, feleli anyánk dallamosan. A férfi megfordul, hangja panaszosan vádló. Róla nem beszéltek, vagyis hallgattak [rólam].

A szél, *a k i* az imént vadul zörgette az ablakot, túlzott igyekezetében nem számol a külső ablakkerethez tapasztott hóval: az üveg feszül – ellenben néma marad. Akkor reccsen meg, amikor a kíméletlenül, pofonsebesen, dörrenve kicsapódó ajtó keltette légáram kiegyenlíti a nyomáskülönbséget.

Kik vagytok, ti ismeretlen emberek! Vagytok vagy tízen, széttöritek a csendet, vastag bundáitokról porlik a hó. Fonott korsókban hoztok bort meg pálinkát, és *több a pálinka, mint a bor*. Arcotok piros, a nők ajkán felrepedezett a gyöngyházrúzs, hajuk túlhidrogénezett, hónaljukba parfümöt vertek. Ledobáljátok fagyos irháitok, korsóból isztok, rögtön táncolni kezdtek. A nagyszobában félretoljátok a bútorokat, milyen különös tánclépések!

Apámék szótlanul behúzódtak kishúgom szobájába. Az ágyra felhányt bundák a plafonig érnek, a nedves irha vizeletszagú, reng a padló. Ti maradjatok itt, nekem mennem kell, mondja apánk, mégiscsak ő a házigazda. Senki sem mer a másakra nézni, mert akkor menthetetlenül (és: viszont: letagadhatatlanul) tudomásul kell vennie az arc merevségéről, hogy mi folyik itt. *M i*? Állnak egymás mellett a kicsi szoba közepén.

Ekkor kinyílik az ajtó, a küszöbön imbolygó egyensúllyal áll a férfi. A mondatai is ilyen bizonytalanul gördülnek elő. Egy vernyogó *mi*-vel támogatja őket. Részeg gráciával meghajol, aztán apánkhöz lép, és kedélyeskedően átkarolja, mintegy megtámaszkodik. Hát se házigazda, se szívesség, mi? Megjött a bor, nem túl jó, de ha nincs ló, jó a szamár is, mi? Kisasszony, kisrokon, kishúsom! Bizonyára imád táncolni, hát jöjjön! Tud magácska *hulla-*

hoppozni, mi? Hölgyeim, petrezselymet árulnának, mi-
kor annyi a férfi s szűkében az asszony nép, mi? Ne vo-
nakodjanak, evés közben jön meg az étvágy! Mi? És ki-
tárt karokkal tereli őket, mint valami óriási madár.

Apánk lehorgasztott fejjel megy utánuk. Aztán tölt
a poharakba. Nevetséges és szánalmas az igyekezete s a
szándék, mellyel házigazdának akar látszani. Nőnek a
követelmények! Mosolyt erőltet arcára, az otromba vic-
ceken fel-felnevet, kezében a tálcán zörgő poharakkal
szlalomozik a testek (tárgyak) között. [*A látszat nyo-
masztó könnyűsége*]. Mert valójában ő a vendég – bár
az sem. Nem fordított világ ez, hisz akkor elegendő volna
a talpára állítani, a rosszat jónak, az ellenséget barát-
nak, a nemet igennek mondani, s újra tökélyel eligazodnánk.
Kártyavilág: hiába fordítod *vissza*, ugyanaz az arc me-
red rád...

Kishúgomat az asztalra emelik, karok állványa nem
engedi leszállni: forgatják. Nővérünk megfeszülve próbál-
ja távol tartani *partnerét* (az izmok tragikus játéka).
Eloltják a villanyt, csörömpölve betörik az üvegezett
szekrény ajtaját. Csinálj valamit, hangzik anyánk segély-
kérő hangja. Csinájj, csinájj! – utánozzák. Apánk ke-
zéből kiverik a gyertyát, röhögés, sikolyok, kravál.

Apánk belemerevedik a sötétségbe. Nagyon szégyelli
ezt az egészet. De hát nem hozhatja a vadászpuskáját!
Vannak dolgok, amiket az ember nem tesz meg, nem
azért, mert meg van kötve a keze, mert meg van kötve
a keze, sem tehet meg bizonyos dolgokat. Apa hol vagy!,
kiált nővérünk rekedten, tompán. Apánk zavartan áll
mozdulatlan. Minden olyan kusza és bizonytalan. A tét-
lenség tett vagy habozás? Állni és várni, miközben olyan
üregek keletkeznek, melyeket bármi betölthet?

Ekkor iszonyú dörrenéssel széthasad a meghajlított
ablaküveg. Az éjszaka, mely sötétség és szél és hó, bejön
a szobába. A sötétség nem óv, a szél nem fúj el, a hó nem
takar be. A szoba nem szoba, megnevezhetetlen. Az ab-
lakkeret üres, üres.

Amikor egy mondat felrobban, szétszóródnak a szavak.